

Żywa historia Gorlic — wywiad z profesorem Tadeuszem Cegielskim

Wywiad z profesorem Tadeuszem Cegielskim dotyczący jego dziadka Franciszka Rzihy — gorlickiego naftowca.

Tadeusz Cegielski

Profesor Tadeusz Cegielski urodzony 1 stycznia 1948 roku w Krakowie, historyk, profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Warszawskiego (1996), wolnomularz. Ukończył historię na Uniwersytecie Warszawskim (1973), doktorat (1980), habilitacja (1994). W latach 2000–2003 Wielki Mistrz Wielkiej Łoży Narodowej Polski, obecnie Wielki Mistrz Honorowy WLNP oraz Wielki Namiestnik (zastępca) Wielkiego Komandora Rady Najwyższej Polski 33. stopnia Rytu Szkockiego Dawnego i Uznanego. Opublikował kilkaset tekstów naukowych poświęconych historii kultury. W 2010 roku zadebiutował jako autor powieści kryminalnej „Morderstwo w alei Róż”. Z Gorlicami związany poprzez rodzinę — dziadków Olgę i Franciszka Rzihów oraz rodziców Marię i Longina Cegielskich. W młodości często przebywał u dziadków mieszkających w „Rzihówce” przy ulicy Wróblewskiego w Gorlicach. Jego synem jest Maksymilian „Max” Cegielski, dziennikarz, pisarz, prezenter radiowy i telewizyjny.

Zapraszamy do galerii fotografii dostępnej na dole strony.

Wywiad z panem prof. Tadeuszem Cegielskim przeprowadzony 27 lipca 2022 roku przez Ursulę Karasińską w Gorlicach.

Serdeczne podziękowanie dla pani Magdaleny Miller za pomoc w poszukiwaniach osób chętnych do udzielenia wywiadu.

Spis treści:

00:00:01 — przyjazd do Gorlic na Festiwal im. Piotra Nowaka, przyjaciela profesora od 1969 r.

00:01:48 — „Mój dziadek nazywał się Franz Rziha” — historia rodziny

00:03:30 — „Dziadek został Polakiem całkowicie z wyboru” — otrzymanie dyplomu z nadaniem polskiego obywatelstwa w 1933 r. od prezydenta Ignacego Mościckiego

00:10:00 — następny wybór Franciszka Rzihy — zawód naftowca

00:11:35 — początki przemysłu naftowego w gorlickim, opis działania spółek naftowych

00:13:45 — Franciszek Rziha — majster, wiertacz, dyrektor kopalni naftowych, marzenia o własnym biznesie

00:17:36 — wyjazd z bratem do Argentyny i Brazylii w 1913 r.

00:19:50 — „Dziadek zakochał się w Brazylii”; rodzinne powiedzonko „Pojedziemy jeszcze do Brazylii” — symbol marzenia, niosącego w ciężkich chwilach pocieszenie

00:21:30 — Franciszek Rziha podczas I wojny światowej

00:29:07 — świadek rewolucji bolszewickiej w Piotrogradzie (Petersburg)

- 00:31:55** — powrót do Gorlic, praca w spółkach naftowych, opowieść o hochsztaplerach z tytułami arystokratycznymi
- 00:35:15** — Franciszek Rziha samodzielny przedsiębiorca na początku lat 20. XX wieku; szyb „Śląsk” w Szymbarku nazwany na cześć I Powstania Śląskiego przynoszący jako pierwszy zysk z wydobycia ropy; opis innych szybów i ich lokalizacje
- 00:40:30** — córka Wilhelma Grodyńskiego — Olga (1898-1965), doktor Wydziału Filozofii UJ, nauczycielka w gorlickim „Kromerze”, babcia Tadeusza Cegielskiego; historia miłości Franciszka Rzihy
- 00:45:18** — zamieszkanie Franciszka Rzihy w Szymbarku, opis miejsca, próby odzyskania dworku po II wojnie światowej
- 00:47:45** — gra va banque — Franciszek Rziha „wygrywa” wielką ropę z szybów na terenie między Magdaleną a Taborówką i staje się milionerem; jego firma była wśród 10 przedsiębiorstw w Polsce o największym wydobyciu ropy
- 00:52:40** — naziemny rurociąg z Magdaleny na stację kolejową, który istniał jeszcze w latach 50. XX wieku
- 00:54:20** — pasje Franciszka Rzihy; wielbiciel nowoczesności i postępu
- 00:55:20** — budowa domu — „Rzihówki” w Gorlicach wg projektu Józefa Baruta; opis budynku i wyposażenia
- 00:58:10** — przyjazd żony Franciszka — Olgi i córki — Marii do Gorlic w 1934 r.; opis dziadków i ich małżeństwa
- 01:01:00** — Olga Rziha nauczycielką w gorlickim gimnazjum od 1934 r. aż do śmierci w 1965 r.; w czasie okupacji nauczycielka tajnego nauczania
- 01:02:40** — ks. katecheta Teofil Górnicki pilnujący moralności uczniów, mierzący długość spódnic uczennic wedle wymogu 8 cm za kolana
- 01:09:45** — pomysł Franciszka Rzihy na zmianę branży na hotelarstwo; zabawne okoliczności kupna hotelu Savoy w Pradze na Hradczanach znacjonalizowanego przez Czechów
- 01:11:45** — kupno parceli pod hotel koło Patrii Kiepurzy w Krynicy Górskiej przy ul. Pułaskiego
- 01:13:47** — pomysł Franciszka Rzihy na zbudowanie sieci moteli
- 01:17:12** — „Cały majątek dziadka został przejęty przez Niemców”; Franciszek Rziha twierdził, że jest Polakiem
- 01:19:24** — niemiecki lokator „Rzihówki” (gestapowiec) i zabawna historia udowadniania wyższości rasy nordyckiej nad słowiańską
- 01:22:45** — wyprowadzka gestapowca i nowy lokator Kloze — szef wszystkich kopalni naftowych dystryktu gorlickiego; kradzież wyposażenia domu przez Klozega
- 01:25:25** — „Rzihówka” zajęta przez NKWD, SB, a później Sektor (Kopalnictwo); Rzihowie mieszkający na piętrze
- 01:27:15** — zaskakujący list z Niemiec Zachodnich od byłej żony Klozega
- 01:29:04** — bezowocne próby uzyskania odszkodowania za utracone mienie
- 01:31:45** — opis gorlickiej ubecji skasowanej w 1975 r.; seria dziwacznych śmierci w Gorlicach
- 01:35:10** — zaangażowanie Longina Cegielskiego — ojca Tadeusza Cegielskiego, w 1967 r. podsekretarza stanu, szefa SLD, ministra, w 1976 r. wicepremiera — w likwidację gangu ubeckiego
- 01:36:55** — Franciszek Rziha — filantrop; kradzież z kasy miejskiej w sierpniu 1939 r. 100 tys. złotych darowanych przez Rzihę na kanalizację, oświetlenie i Dom Spokojnej Starości w Gorlicach

[**01:38:20**](#) — historia „Rzihówki” po śmierci dziadków (Olga †1965 r., Franciszek †1969 r., pochowani na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie)